

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., an
3 fl., an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., an
an 9 frcs., an
1 frcs. 50 cm.

Fiecare apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește foiea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 29 August 1896.

Numărul 35.

Asociațiunea.

Adunarea generală din ast an a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român a decurs însoțită de un deosebit interes și de o neobișnuită participare.

Asta era și de prevădit. E pentru întâia oară, că Asociațiunea a trecut hotărârile vechiului Ardeal și a ieșit în Ungaria proprie zisă. Era deci lucru fresc, ca frații noștri de dincolo să întâmpine cu bucurie și însuflețire cea mai veche întrunire culturală din patria noastră.

Ceea ce mai mult ne-a îmbucurat, a fost participarea cea numărösă de popor. Ce e drept noi nu ne prea amăgim cu participarea această mare a poporului, de ore ce bine știm, că cei mai mulți au venit pentru „Ruga“ de la Sântă-Mărie, ér nu pentru interesul, cel pörtă față de Asociațiune.

Tocmai de aceea credem, că acum după adunarea generală a Asociațiunii, când s'a arătat, că Asociațiunea este menită a fi focalul de cultură națională pentru toți Românii din regatul Sfintului Ștefan, e bine și potrivit a espune unele idei, ce credem noi a fi în interesul Asociațiunii noastre.

S'a vădit din rapörtele cetite în adunarea generală, că Asociațiunea nu cu mult are mai mulți membri, ca o casină dintr'un oraș mai mare din provincie. Faptul acesta de atâtea ori

relevat și regretat a rămas numai fapt regretat, dar leac nu i-s'a mai găsit.

E fără îndoelă adevărat, că faptul acesta, lipsa această de sprigin față de unica noastră Asociațiune națională de cultură constituie o pată pe caracterul nostru național, cum nu se pöte în de ajuns arăta. Dacă am sta pe gând câtu-și de puțin, ar trebui să roșim și să nu ne mai arătăm înaintea lumii, până ce nu am spëla pata această.

Nu e vorbă, putem găsi și cuvinte de scusă. Adevărat, că luptele politice ale ultimilor ani au absorbit așa zicënd totă activitatea noastră. Să nu uităm înse, că tocmai aceea luptă ar fi trebuit, să ne îndemne la spriginirea potențată a Asociațiunii, de ore ce știut este, că numai prin cultură se pöte ajunge la libertate.

Adevărat e și aceea, că poporul nostru jertfescce förte mult pentru cultura sa națională prin aceea, că își susține bisericile și școlile sale; dar de altă parte e adevărat și aceea, că azi timpul pretinde mai mult, și când e vorbă de cultivarea unui popor, stagnarea e identică cu regresul.

Așa dară nu mai e îndoelă: e datorința sfintă a fie cărui Român, să stăruie din tóte puterile sale, pentru ca interesul, față de Asociațiune să crească.

Nu e nici o dorință utopică, nu e nici imposibilitate a cere, ca tot Românul din patrie să fie membru al Asociațiunii.

Spre această înse mai întâiu se cere, ca tacsă să se reducă. E de ajuns, ca tacsă pentru un membru ordinar să fie o corönă. Ast fel e apröpe la tóte asociațiunile mari din Germania. În cazul acesta nu se va puté afla nimeni, care să se escuse cu mărimea tacei. O corönă într'un an pentru scopurile culturii naționale pöte jertfi ori care Român, fie chiar ziler.

Ce se cere înse mai vörtoș și mai pe sus de tóte, e zel, zel neobosit, zel nefrânt, zel, care nu dă nici o dată înapoi. Dacă este zel, sînt tóte, fără zel nu e nimic. Să privim numai la socialiști: ei o mână de ómeni au o organizație așa de puternică, în cât pun în uimire statele și pe cei mai mari bărbați de stat. Cum au ajuns ei la atâtea? Prin zel nobosit. Și totuși cele mai multe din dorințele și tendențele lor sînt utopii!

Dacă avem deci dorința, ca lumea să ne crește și pe noi, dacă voim să fim numerați și noi între popöröle civilizate, dacă voim, să ne conservăm limba și datinile, atunci a sosit timpul, ca să ne punem pe lucru.

Să ni-o însemnăm bine: cultura este libertate. Până ce nu ne vom cultiva, până atunci nu sîntem vrednici de libertate. Libertatea e bună și priinciosă numai pentru omul cult, care știe folosi mintea, cu care l-a înzestrat Dumnezeu.

Cea mai sănëtösă politică, ce o

Feuilleton.

Cum trebuie să cultivăm cucuruzul, ca să rodască mai bine?

(Continuare.)

În cât privește acum timpul semănatului trebuie să știm, că cucuruzul nu-i place răcoala. Dacă îl semănăm prea de timpuriu pöte peri din cauza frigului; ér dacă îl semănăm prea târziu atunci nu se cöce deplin, fiind că tönna pică brumă. — Cucuruzul răsare în 10—12 zile dacă pămîntul are destulă căldură și umeđală. În pămîntul rece, semința dörmee; ér dacă e și apätos, atunci nu a rare ori putređescce semința sau răsare prea rar.

În ținuturile mai călduröse se semănă la jumătatea a döua a lunii lui Aprile; de regulă la începutul lui Mai. Dacă avem o primăvară mai secetösă atunci e mai bine să-l semănăm mai de timpuriu cu deosebire ținuturile mai tomnatice. Cucuruzul de vară: cinquantinus și pignoletto se pot semăna și numai la începutul lui Iunie.

În unele țeri și ținuturi cucuruzul se

semănă după plug pe brazde saă, cum fac în o parte a României, îl pun cu cuibul bună-öră ca la noi fasolea cea olögă. Mai bine e înse ca să-l semănăm în șiruri regulate, cu mașina de semănat.

Cu cât crește mai înalt paful cucuruzului cu atât trebuie ca să fie mai depărtat un fir de cel alalt, adecă trebuie să-l semănăm mai rar. Din cucuruzul nostru comun trebuie să fie de parte un fir de cel alalt cam 62 cm. saă 3 schiöpe, din pignoletto 48 cm. saă 2½ schiöpe; ér din cinquantino 42 cm. saă 2 schiöpe.

Asemenea trebuie să grijim, ca grăunțele să nu vină mai afund în pămînt de 4—5 cm, adecă cam de 3—4 degete.

Ca să putem face semănătura cum se cuvine, trebuie ca după ce am arat pămîntul să-l grăpăm o dată bine. După aceea să semănăm cu mașina de semănat, de cari astăzi avem destule și sînt destul de ieftine (12—16 floreni una). Cu o ast fel de mașină se pot folosi mai mulți plugari, de ore ce pe fie care zi putem semăna cu 8—10 jugere.

Tare bine ar face economii noștri de la sate, dacă s'ar însoți și și-ar cumpëra ast fel de mașine, de ore ce cel ce semăna cu mașina

cruță în semința, apoi și cucuruzul răsare mai bine, crește mai frumos, produce mai mulți ciucalai și se și pöte lucra mai ușor; se pöte săpa cu mâna saă cu plugul de săpat.

Înainte de această cu 5 ani am făcut probă cu 4 jugere în hotarul Blașului. Le-am semănat împräsciat, după datina veche, sub brézdă și sub grapă, și am cules 7 caré cucuruz. În acelaș pămînt în alt rînd am semănat cucuruzul cu o mașină mică cu 2 șiruri și am cules 10 caré de cucuruz förte frumos. După mine au cercat și alții și astăzi sînt puțin Blășeni, cari nu se folosesc de mașina de semănat cucuruz; ba acum au mai mulți inși chiar și plug de săpat. Cerați și Dvöstră și veți vedé că-i mai bine dacă semănați cu mașina.

După ce am semănat, mai grăpăm încă o dată pămîntul cu o grapă ușöră de spină, ca să se obléscă bresduțele trase de mașină de semănat și ca să se acopere ast fel mai bine grăunțele. Dacă pămîntul e uscat, saă e nésipos, saă preste tot timpul e secetos, atunci e tare bine, ca să-l mai călcăm și cu trăvălicul, îndată ce l-am semănat; de ore ce atunci cucuruzul resare mai frumos, mai într'o formă. În cazul acesta grapa de spină o legăm după trăvălic.

putem purta, este cultivarea nemului nostru.

Când nemul nostru va fi cult, atunci vor urma de la sine toate drepturile politice, pentru că înaintea culturii cad lanțurile robiei.

Să ne grupăm deci cu toții în jurul Asociațiunii și să-i dăm mijlocele, ca să potă răvârșa cultură națională română în cele mai largi straturi ale nemului nostru.

„Remunerare spre păgubirea cauzei noastre scolastice.“ Cu inscripția această scrie „Népnévelök Lapja“ următoarele:

„Cercul Ceicei magiare până acum l-a reprezentat în parlament Rezey Szilviusz cu programul partidului liberal. Dar Rezey Szilviusz, care de altminteră e preot greco-catolic, la timpul său a votat în chip credincios proiectele politice-bisericesci ale guvernului (?), ceea ce între alte împrejurări nu ar avea să fie obiect de critică. Dar nu se scie, dacă nu din cauza acesta i-a devenit imposibilă poziția în cercul, care l-a reprezentat până acum, în sfârșit, — așa se vede, — a trebuit să și-l părăsească! Dar unde să meargă? Acolo, unde scapă proprietarii absoluți, deputații petrecuți? Guvernul tot dea una se obișnuiește a fi recunoscător față cu omenii săi credincioși. Recunoscător a fost și față cu Rezey. L-a pus inspector școlar reg. al comitatului Békés, și anume de-a dreptul în clasa a VI-a a salariului, ceea ce, — pe cum sîntem informați, — însumă, că în privința rangului și în a plății dintre toți inspectorii școlari ai țării numai doi sînt mai pe sus de el. Și cercurile învățătoresci primind scire despre numirea acesta faimosă s'au pus nîmite să ghicescă, că pe baza a ce fel de merite a ajuns dl Rezey la distincția asta mare. Așa credem, că în cele amintite mai la deal am ghicit adevărata cauză, și acum îndrăznim a întreba pe dl ministru al cultelor: dacă s'a gândit la aceea, că numirea acesta e preterarea cea mai bruscă a unei cete întregi de pedagogi, cari sînt întru adevăr apți spre ea, și dacă s'a gândit la aceea, că atare „remunerare“ nu numai că

nu servește cauzei noastre scolastice spre folos, ci din contră îi servește spre păgubire și spre rușine?“

Vaticanul și Rusia. Între Curia Romană și între Rusia deurg chiar acum pertractări pentru crearea unor stări suportabile pentru Poloni catolici din Rusia. Scirile cele mai noue spun, că se pôte nutri speranța, că pertractările acelea vor ajunge la un sfârșit bun.

Cu ocaziunea acesta credem, că va servi dlor de la „Tel. Rom.“ pe cum și unora de ai nostri spre învățatură salutară delineaarea pertractărilor, cari au decurs în deceniile ultime între Vatican și între Rusia. Etă-o:

1. Cea dintăi înbiare a unei convențiunii cu privire la cultul dumnezeesc al Polonilor s'a făcut din partea guvernului rusesc în dată după anul revoluționar 1863 din un pretext în sine de tot nevinovat. Sfîntul Scaun a fost adecă recercat, să concedă o versiune rusescă a cultului dumnezeesc catolic accidental, care de vécuri se sevârșia în limba polonă. Catolicii, cari în dată au observat pericolul cel mare, își validitară în Roma contramotivele sale. Le-au întărit și cei doi părinți Iesuiți ruși Gagarin și Martinoff, de la cari Sfîntul Scaun a cerut, să-i spună părerea, ce o au referitor la cestia acesta. Acești doi Iesuiți, — cari, fie zis în trecăt, au fost mari patrioți rusesci și nici de cum nu ardeau de iubirea Polonilor, — declarară într'un promemoria detaiat, care după aceea s'a tipărit, că pretensiunea guvernului rusesc nici de cum nu se pôte admite, căci a) în Rusia (a fără de foarte puține familii) nu sînt de loc Ruși catolici și nici nu pot să fie, de ore ce acolo trecerea de la schismă la catolicism e oprită prin legi și se pedepsește aspru; b) întreg catolicismul din Rusia e de origine polonă așa, că liturgia rusescă, carea pentru Ruși ar fi fără de nici un folos, ar fi numai un mijloc pentru asuprirea Polonilor și pentru umilirea și ingenunchierea bisericii în fața schismei. Sfîntul Scaun a apretiat pe deplin motivele acestea și a respins pretensiunea rusescă. Dar guvernul rusesc cu toate acestea a introdus cu forța și cu ajutoriul câtor va preoți

răi limba rusescă în câte va parochii de ale diecesei Minsk; înse toți catolicii de omenie au privit de vîndători și apostatți pe acei preoți, cari au prestat guvernului serviciu în sevârșirea acestui act de violență.

2. Când cu pertractările din 1883—1885 guvernul rusesc a făcut încercări noue referitoare la introducerea limbii rusesce, dar cardinalul Iacobini a declarat foarte înțelepțesc: că cestia acesta pentru Ruși nu are nici un preț practic, de ore ce lor nu li-se iertă a trece la catolicism, — eră Scaunul Apostolic ea îi este de tot străină, până când în Rusia nu există libertate religioasă și posibilitatea unei propagări a catolicismului.

3. În anul 1888 guvernul rusesc eră s'a îndreptat cu pretensiunea sa către Sfîntul Scaun. Atunci vestea acesta a provocat între Poloni o iritare nespusă a spiritelor și îngrijări serioase cu privire la existența ulterioară a bisericii catolice în Rusia. Biserica și acum a zis: Non possumus!

„Telegraful Român“ din 18 a. e. scriind în primul său despre „Situație tristă“ închie ast fel:

„Cu adevărat tristă și desolată situație, — grație „conducătorilor naționali“.

„Și în timpul acesta ne adresăm preoților bisericii noastre. Voi cari aveți în prima linie datorința de a conduce sôrtea poporului, vedînd toate acestea, grijii și încălziți din nou (?) inimile rîcite ale credincioșilor, grijii de turma voue incredințată! Pe cum până acum (?) ați fost anteluptătorii poporului și singurii lui ocrotitori, fiți și de aci înainte cu demnitate la postul vostru. În deosebi fiți cu luare aminte la următoarele:

„Dușmanii bisericii noastre, cari, cum vom continua a accentua, sînt tot o dată și dușmanii nemului nostru, au pornit deja a explota starea tristă, în care am ajuns. Poporul nostru, care, cu drept cuvînt nu mai are încredere în conducători, cari și-au bătut joc de el, este asaltat din toate părțile și pus la grele probe. Puternicii zilei recrutază de pretutindeni Români, ca să-i transporteze la comedia milenară, er fanfaronii catolici umblă bătînd tobă și cîntînd adicți la „falnicul stég al Romei“.

Plugarii nostri mai sêraci, pot să se ajute așa, că-și fac o greblă mai tare de 1 metru de lungă, cu 2 colți, depărtați unul de altul de 62 cm. sau 3 șchiope. Cu această greblă merg de-a lungul pămîntului arat, grăpat și călcat cu trăvălicul, după aceea de-a latul lui, er în locul, unde se strătaie șirurile, acolo să pună în cuib câte 3—4 bômbe de cucuruz, pe cari le apasă în pămînt cu un bêt ori cu călcăiul.

Nici o dată înse nu e iertat, ca să fim sgârceiți în semînță, ci mai bine să semănăm cucuruzul mai des, de cât prea rar. Dacă e prea des, îi rărîm ușor, er dacă rêsare prea rar atunci numai cu greu putem suplini defectele. Pentru 1 juger catastral (1600°.) ne trebuie pentru semînatul în ordine din cucuruzul nostru cam 25 kg. sau 1 1/2 felderă er la semînatul în cuib cam 15 kg. sau o felderă, din cel vêratic cam 20—22 kg. la semînatul în șir și 10—12 kg. la semînatul în cuib.

În multe sate, cu deosebire unde încă n'au început economii a semena cu mașina, printre cucuruz mai pun fasole, bostani, crumpene, bob, cânepă, flórea sórelui ș. a. Acestea, întru cât n'ar împedea cucuruzul în dezvoltarea lui pot să se cultive. Regula e: *printre cucuruz să nu cultivăm plante de acelea, cari se acapă de cucuruz ori îl impe-*

decă în dezvoltarea lui. În pămîntul sêrac și uscat de la firea lui mai bine să nu semănăm ast fel de plante, de ore ce puțina umezélă a pămîntului abia ajunge pentru nutrirea cucuruzului. Tot asemenea dacă pămîntul e apâtos, atunci încă să nu semănăm fasole și bostani, de ore ce acestea țin umbră și întârzie còcerea cucuruzului. Mai bine e, să semănăm ast fel de plante în un loc deosebit ori pe marginea pămîntului.

III.

Când cucuruzul a rêsărit, e în 4 frunze, sau e cam de o șchiopă de înalt, atunci trebuie să-l săpăm întăia-óră. De la sapa întăie atîrnă întregă róda, — așa zic plugarii cei practici. — Cu cât îl săpăm mai de timpuriu, cu atăta e mai bine.

Sapa cea dintăi se face mai vîrtos, ca să stirpim buruenile; pentru aceea sapa să nu între în pămînt mai afund de 4—5 cm. sau 3—4 degete.

Sapele late la gură sau tăiuș sînt mai bune de cât cele ascuțite. Întru cât e cu puțință numai, săpătorii trêbue înșirați la lucru ast fel, ca să nu calce pămîntul o dată săpat, ceea ce se pôte așa, dacă fie care săpătoru va sapa șirul de cucuruz, ce zace la diépta ori stînga lui și așa mai de parte.

La sapa cea dintăi, ori săpăm cu

plugul ori cu mâna, trebuie să grijim, ca să nu vătămăm rădăcinile și să nu astupăm curuzul. Dacă vedem, că cucuruzul e prea des, atunci încă la sapa cea dintăi îl și rărîm. Dacă l-am pus cu cuibul, lăsăm numai firul cel mai frumos din mijloc. În șiruri un cucuruz de celalalt trebuie să fie departe de 32—48 cm. (1 1/2—2 șchiope) la soiurile noastre, er la cele de vară de 28—32 cm (1—1 1/2 șchiope). Firele întrecătore le smulgem cu rădăcină cu tot ori le tăiam cu sapa, ca să nu mai potă crește.

Adese ori se întimplă, că pe lângă toa grijea cucuruzul nu rêsare într'o formă, ci mai rêmân ici colé poeni sau și locuri góle. Acestea trebuie, ca la sapa cea dintăi să le întregim, să suplinim defectele. Cucuruzul se pôte și sădi ca curechiul ori napii, ceea ce se face cu ocaziunea rărîtului, ori mai bine așa, că punem cu cuibul grăunte de cucuruz vêratic, ori suplinim defectele cu fasole ológă, napii ș. a. Nu e iertat înse ca să lăsăm nici un petec de pămînt nefolosit.

Când cucuruzul e înalt de o urmă, atunci îl săpăm a doua óră. Cu cât îl dăm acum săpătură mai adâncă, cu atăta e mai bine. Când timpul e ploios și pămîntul e prea umed, atunci nu e iertat, să săpăm, de ore ce buruena se prinde eră, și pămîntul se prea

Er poporul nostru în situația acesta poate fi și clătinitor.

„Deci veghiați, preoților!”

„Situația este și tristă și grea!”

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Episcopul Bende de la Nitra de curând a dat o circulară, în care comunică preoților diocesane „instructia romana” a cardinalului Verga, obiectul de discuție a multor foii liberale. Circulara arată preoților mijlocele, care promovează învățarea religiei, disciplina bisericească pe cum și tot ce contribuie la mântuirea sufletescă a credincioșilor. De remarcat este pasajul instrucției romane în care se zice: „E neapărat de lipsă, ca fie care ținut să-și albă fœea sa catolică nu numai în limba magiară, ci și în altă limbă, mai cu samă în limba respectivului ținut, scrisă la priciperea poporului.

Congresul catechetilor catolici, ținut la Budapesta, între altele a hotărît, ca să se lucre un plan de învățămînt pentru religie și să-l supună aprobării corului episcopesc catolic. O altă propunere este: ca să se introducă manuale de religie coreșpundătoare și bine rediguate.

Roma.

Scirile colportate în zilele aceste de raportorii invențioși, cumcă Sfîntia Sa Leo XIII ar fi de mörte, sînt cu totul false și născocite. Din contră Sfîntul Părinte se bucură de cea mai bună sănătate. În 22 a. c. a primit în audiență privată pe episcopul din Alessio în Albani.

Starea cardinalului San Felice din Neapol este îngrijitoare; se așteptă în tot momentul eruperea catastrofei.

Austria.

În 25 a. c. Maiestatea Sa a primit în audiență pe noul nunțiu apostolic, *Taliani*. Ceremonialul primirii a decurs pe cum urmază: Camerierul aulic ba-

Indesă, ceea ce împedecă cucuruzul întru desvoltarea lui.

Mai cu spor săpăm cu plugul de săpat, după care punem pe un juger 3—4 lucrători, ca să dirégă și să sape printre fire, pe unde n'a ajuns mașina.

Asemenea trebuie să tăiam și puit, ce răsar lângă firele de cucuruz, ca să rămână cu atât mai mult nutremit pentru cucuruz.

Cu deosebire dacă pămîntul e lutos orî umed de la fire atunci la sapa a două trebuie să se adune pămîntul în jurul firelor cam de 25—30 cm. 1—1½ șchiope.

Sapa a două, răritul și rumperea puilor trebuie să le facem până pe timpul când începe a înflori cucuruzul. De ore ce pe timpul acesta nu e iertat, să umblăm priu cucuruz, fiind că mișcând paiul cucuruzului se scutură pulverea din flöre, și ast fel se împedecă rodirea.

În unele ținuturi după ce perii de la tuleu încep a se usca, și grăunțele a se întări, se taie orî rump jipil (paiul) din sus de tuleu, pentru ca să se cöcă cucuruzul cu atât mai înte. Pe la noi fac acestă ciontare cu deosebire pepenarii. Experința a dovedit, că cucuruzul ast fel ciontat se cöce mai repede.

(Va urma.)

ronul Walterskirchen a mers cu două echipaje de gală până la nunțiatură. La intrare camerierul a fost primit de *Montagnini*, secretarul nunțiuului, care l'a condus în apartamentele nunțiuului. Apoi baronul Walterskirchen a invitat pe nunțiu la audiență prea înaltă. Nunțiuul urmând invitațiunei a luat loc în echipajul prim de a drépta baronului, ér uditorele *Locatelli* și secretarul *Montagnini* le-au urmat în echipajul al doilea. Ajunși în palatul imperial garda le-a dat onorurile militare, ér în sala de acceptare l'a întâmpinat ceremonierul suprem contele *Hunyady*, camerierul *Trautmannsdorff* și ajutorul, ce era în serviciu. În dată ce au sosit în sala de primire, camerierul *Trautmannsdorff* a mers să anunțe pe nunțiu Maiestății Sale însoțit de uditore și de secretar. După ce și-a predat credenționalele, a rugat pe Maiestatea Sa, să-l pötă presenta pe uditore și pe secretar. Cu acesta audiența s'a terminat. Baronul Walterskirchen a condus pe nunțiu înapoi la nunțiatură, după care și-a luat rămas bun și s'a întors la palat.

Franța.

De un timp în cöce guvernul republican din Franța a pornit răboiul fățiș contra bisericii. Sute de băeți orfanii sînt lipsiți de trai și adăpost din simpla causă, că orfelinatele cari îi nutresc se susțin din filerii adunați ca milă de cătră călugări. Mai pe urmă a pus sub sechestru și licitare orfelinatul din Puyi pentru că călugării cari îl susțin nu sînt în stare a plăti contribuția enormă ce li-s'a impus. Erariul a pretins o dare de 7800 de frs; pe când din licitare abia a putut scöte 100 frs. Bieții orfanii erau să rămână pe strade, dacă nu se aflau ömeni de inimă, cari să redea călugărilor orfelinatul cumpărat în licitație.

Germania.

În 25 a. c. s'a deschis congresul al XLIII-lea al catolicilor germani. De president a fost ales deputatul *Gröber*, de vicepresident deputatul *Kost* și primarul din Münster, *Würmeling*. Insufletire mare a produs între membrii congresului adresa *Sfîntiei Sale Leo XIII*, în carea laudând zelul catolicilor din Germania, trimite membrilor congresului binecuvîntarea sa apostolică. Congresul a trimis *Sfîntiei Sale* pe cum și împăratului *Wilhelm* adrese de aderență.

De o dată cu congresul acesta s'a început și congresul reuniunilor comerciale ale catolicilor din Germania. Congresul a hotărît, ca reuniunile lor comerciale să se pună sub patrociniul Prea Curatei Feciöre Maria. Congresul stăruiesce pentru sfîntirea Duminecii și pentru înființarea reuniunilor pentru ucenici.

Turcia.

Bartoghenios, noul vicar al patriarhiei armeno-gregoriane, a fost decorat cu marele cordon a ordului *Medschidi*. Scirea e surprîndătoare fiind că lui *Izmirlian* fostului patriarh, contra datinei de până acum, când și-a ocupat oficiul nu i-s'a dat un atare ord. Se vorbește de-

spre exilarea lui *Izmirlian* în cetatea *Tripolis* sau în *Fezzan* în Sahara de sud, unde și-au aflat perirea nenumărați esilați politici. Consecințele ccestei schimbări în conducerea patriarhatului încă nu se pot prevedé. Pörta înse a stăruit din töte puterile, ca patriarhatul să ajungă în mîna unei persöne supusă ei.

Se va vedé mai târziu, dacă depärtarea lui *Izmirlian* va linisci poporațiunea armenă sau nu. Cum că *Izmirlian* ar fi contribuit la tristele stări ale Armenilor din anii trecuți, nu este dovedit, una înse se scie, că a fost tot de una de cele mai bune intențiuni pentru îmbunătățirea sortii națiunii sale.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Töte jurnalele din țară se ocupă cu vorbirea lui *Apponyi* ținută la *Somorja*. În 24 a. c. *Apponyi* a însoțit pe deputatul *Sághy* *Ílütü* în cercul *Somorja*, ca acolo să-și desfășure programul partidului său.

Enunțațiunile făcute de leaderul partidului național se referesc la transacțiunea cu Austria la cuotă și alegeri. Ce privesc cuota susține întru töte părerile lui *Horanszky*. Nu este destul de hotărît în dechiarățiunile sale privitor la fusiune. Spune, că este gata a da mîna ori carei partide, care ține la morală politică profesată de dinsul și partida sa. — „*Alkotmány*” este neindestulit cu vorbirea lui *Apponyi* și îi impută, că nu a amintit nimica despre politica bisericească și nu s'a declarat față cu revisia.

Partidul poporal a ținut *Duminea* trecută în trei centre adunări poporale, în cari au luat cuvîntul cei mai distinși oratori.

În *Mező-Kovácsháza* liberalii au voit să insceneze scandal, dar nu le-a succes. *Gendarmerie* a fost cu ridicata.

Guvernul liberal a pus la cale prin procurorii săi nu mai puțin de cât 23 procese de presă. Ce-i mai caracteristic este, că cele 23 procese de presă sînt intentate în contra ziarelor de limba magiară și germană, va să zică: patriotice! Töte acestea dovedesc, că și noi am intrat binișor în *Kulturkampf* Germaniei.

Austria.

Deputații cehi din parlamentul austriac au hotărît să nu lea parte la conferința interparlamentară a VII-a, ce are să se țină în 22—25 Septembrie a. c. în Budapesta. De o dată cu invitarea la Budapesta deputații cehi *Dr. Herold* și *Kaftan* au primit de la presidentul grupului român al conferinței interparlamentare, dl *Urechia*, o scrisöre, în care le aduce la cunoștință, că Românii și pe urma lor nici parlamentele din peninsula balcanică nu vor fi reprezentate la conferința interparlamentară din Budapesta, și îi intrébă ce au de gând să facă dinșii. Comitetul executiv a hotărît, să nu lea parte neavënd nici un înțeles a merge să se sfătuescă despre pace tocmai acolo, unde decurge răboi în contra naționalităților băștinașe. Hotă-

rtirea acésta a fost adusă la cunoștința biroului central din Berna.

Părechia domnitore din Rusia, despre a căror vizită pe la curțile domnitore din Europa, de un timp în câte atâtea s'a scris, în 27 a. c. a sosit în Viena. Li-s'a făcut o primire din cele mai grăioase. Tote stradele și bulevardale, cari duc de la gara de Nord spre Burg, unde au descins, au fost decorate cu arcuri de triumf stindarde austriace și rusesci. De la gară până la Burg, pe unde s'a făcut retragerea s'a postat în cordon o armată întregă.

Trenul, care aduce pe puternicul suveran a ajuns în gara de Nord la orele 10^{1/2}.

Aici au fost întâmpinați de Împăratul și Împărătesa, de principii: Francisc Ferdinand, Victor Ludvig, Iosif Ferdinand, Fridiric, Iosif August, toți în uniformă rusescă; archiducesa văduvă Stefania; principesele Maria Iosefa, Isabella; miniștri austriaci și ungari, legațiunea rusescă etc.

La coborirea din tren musica regim. 2 a intonat imnul rusesc. Împăratul rege îmbrățișând pe țarul i-a sărutat apoi a sărutat mâna țarevnei. După prezentările obicinuite s'a pornit conductul. În frunte mergea țarul cu împăratul rege Francisc; apoi țarevna și împărătesa, pe urmă celelalte trăsuri cu archiducii și membrii din suită. Între strigătele de „hoch“, a mulțimii curioase a intrat conductul în partea Burgului numit „Bellaria“, cuartirul destinat înalților oșpeți. —

Timpul a fost cam ploios. Palatele de pe Ring, cari sînt în proprietatea jidanilor au rămas nedecorate, ca demonstrație contra municipiului orașenesc. Poliția a fost la culme, pôte nici în Petersburg n'a fost păzit mai bine marele țar, de cât în Viena.

Anglia.

„Times“ a atacat cu vehemență politica orientală a contelui Goluchowski, care în cestiunea Cretăi merge mână în mână cu prințul Lobanov. Foile rusesci din cauza acésta sînt revoltate în contra foilor engleze, care cêrcă să samene discordie între Austro-Ungaria și Rusia tocmai acum în ajunul călătoriei țarului. „Novoje Vremja“ răspunde cu energie la atacul foilor engleze, arătând, că pe Anglezi îi dore, că nu ei au rolul de conducători în politica orientală din zilele noastre.

Italia.

Datoria statului italian a luat proporții așa de mari, în cât nici „cruțătorul“ Rudini nu-i pôte pune stavilă. În anul 1895/6 datoria directă a Italiei s'a urcat cu 37.759,683 lire. „Osservatore Romano“ ascrie acésta „mică“ sporire, preteusiunilor esagerate în afacerile de colonii.

Dacă domni de la cîrmă vor cruța tot în felul ăsta, Italia are să ajungă acolo unde este Sêrbia și Grecia.

Marchisul Rudini a declarat, că Italia nu e aplicată a se dimitte în pertractări de pace cu Menelik, până ce acesta nu va elibera captivii italieni, din contră Menelik vrea ca eliberarea să fie

una dintre condițiunile tractatului. A fără de aceea Menelik mai pretinde și despăgubire de război și anumite teritóre, ér Italianii despre asemenea lucruri nici că vrea să scie. Generalul Balles a căpătat încredințarea să se pună în atingere cu Menelik, dar de cum va amêndouă părțile vor persista pe lângă ținuta mai sus schițată, pertractările vor rămâne fără rezultat. Unele ziare au adus vestea, că Menelik din considerare față de Papa Leo XIII ar fi eliberat pe o parte a prinsonerilor, alte foii înse trag la îndoială adevêrul acestei sciri.

Franța.

În Dumineca trecută s'au sfîrșit ultimele alegeri pentru consiliul municipal din Franța. Resultatul lor este, că conservatorii au câștigat de la republicani trei locuri, între cari unul în Bretagne. Așa se vede că „Figaro“ s'a chiar înșelat, scriind, în urma călătoriei preșidentului Faure, că Bretagne ar fi razimul cel mai puternic al republicanismului.

Turcia.

Resolvirea afacerilor din Creta a ajuns în mâna marilor puteri. Agenții diplomației din Constantinopol, au lucrat împreună un proiect de reforme, care se crede că va obține aprobarea atât a porții cât și a insurgenților. Se speră că ast fel se va pune capet turburărilor.

Pörta nu are în cătrău, e silită să cedeze presiunii marilor puteri, și a fără de aceea starea sa financiară încă o sillesce, să pună cât mai iute capet turburărilor.

Amêsurat proiectului acestuia Creta va fi guvernată de un locuitor, și va ave autonomie apröpe deplină, de cât va ave să plătescă un tribut anual. Va să zică relațiunea sa față de Turcia ar fi cam tot aceeași ca relațiunea dintre Samos și Turcia, de cât Samos are principe, ér Creta va ave numai locuitor.

După informațiunile lui „Times“, primite din Constantinopol, pașa Azoram, președintele comitetului de pacificare, mai deunăzi a asigurat pe reprezentanții puterilor străine, că înțelegerea între pörtă și națiunea armenescă este deplină.

Noul locuitoriu Msgr. Bartoghemos în circulara ce a dat-o de curênd, le recomandă Armenilor, ca să considere favorurile, ce le-a făcut sultanul, să fie cu credință tronului, să se rețină de la turburări și rêscole. Se vede înse că Armenii nu prea sînt dispuși să asculte, căci éta ce se scrie mai de curênd: Armenii în 26 a. c. la 1 oră din zi au dat năvală asupra băncii otomane omorând câți va senatori și oficiali. Împrejurarea acésta a produs panică generală și turburări în Galata și Tofane. Töte prăvăliile sînt închise. Guveenul otoman a luat mäsuri de liniscire.

Bulgaria.

După cum anunță „Novoje Wremja“ din Sofia, Stoilov are de gând să propună de ministru de război pe Petrow, ér dacă acesta nu ar fi aplicat să primescă, pe Ivanow sau pe Papcikow. Ast

fel lista noului cabinet ar fi: Stoilov, Geschew, Bheodorow, Madsarow, Benew, Welitschkow, Jablonskij, Saragow și vre unul din cei amintiți.

Svedia.

În Svedia slüt tocmai în curgere alegerile de deputați. Resultatul final încă nu se scie, dar la alegerile de până aci conservatorii au câștigat o mulțime de locuri de la radicali-liberali. Pe cum se vede nu numai în Belgia și Austria le merge rêu la liberali.

Montenegro.

Din Cattaro se scrie, că în cercurile politice de acolo se vorbește serios despre proclamarea Montenegrolui de mare principat. Proclamarea ar ave să se facă din incidentul cununii moștenitorilor de tron italian cu princessa Elena de Montenegro. Planul se zice, că ar fi fost conceput cu ocaziunea logodnei.

Apel

cătră întregul cler gr. cat. român din Ungaria.

De procedurile și calumniile pécătöse a unor ziaristi și corespondenți, cari prin apucăturile lor ce strigă rêsplătime la ceriü, puse fără pic de mustrare de conștiință în circulațiune prin unele ziare române, spre a înegri instituțiunile sfintei nostre biserică gr. cat. și spre a deonesta pe ilustrii și venerabili capii ai ei, și mai ales pe preabunul nostru arhierêu Michail Pavel episcopul gr. cat. român al diecesei gr. cat. de Oradea mare, care și picurul cel din urnă al sudorii sale îl jertfește poporului sêu român, căruia atâtea bine i-a făcut, ni-am indignat destul noi între noi, și dacă până aci am descualificat atacurile acestor inimici malițioși numai în cercuri restrinse așteptând că dintr'o parte sau alta să se pornescă vre o acțiune seriosă contra lor, ca așa apoi întregul cler român gr. cat. să-și ridice vocea sa întru apărarea adevêrului și întru sdrobirea acestor tendente periculöse, după o așteptare îndelungată și asa dicend zădarnică, astăzi, noi, subserișii preoți gr. cat. murășani apelăm la întregul cler gr. cat. și în parte la clerul diecesei gr. cat. de Oradea mare, cărci diecese aparținem și noi, rugându-l, ca cu puteri unite să se opună acestor erupțiuni vitiose.

Frați în Christos!

Prin un veto puternic procedura necualificabilă a acestor rêuvoitori a-i sfintei nostre biserică ai arhierieilor nostri și prin urmare și ai nostri, să o reprobăm cu toți ast fel, pe cum astăzi asta noi o facem. Ca să nu hrănim mai mult șerpele veninos de dușman comun nouă tuturor cu crișarii căștigați cu atâtea sudore, ajutorul ce până aci i-l'am prestat, să i-l detragem, nisuindu-ne într'acolo, ca pe iubită și drăgălașa noastră föe „Unirea“, carea pe lângă aceea că e o föe seriosă, redactată cu multă conștiință și cu înaltă erudițiune, e încă și imparțială, din föe sêptemănală ce e. să o facem föe de töte zilele, ceea ce se va puté întâmpla înse numai atunci când unul fie care o vom abona.

Èr ca nici poporul concredut grijii nostre să nu se adape din bălțile mlăstinoase și stricătöse a acestor ziare, cari îl conduc la indiferentism religios și la necinstirea marilor biserică și la inobediință față de aceia, să ne îngrijim de o föe poporală, sêptemănală, iefțină, morală și întru tot folositoare, ca în zile de Dumineci și sêrbători, când după o muncă de o sêptemână ar mai vrea să lea și bietul țeran român un ziar la mână, acela să nu sfîrșescă în el amărăciune,

disgust și înstrăinare față de sfința sa biserică și față de arhierii și preoții lui.

În speranță că vocea noastră va afla resonet în inimile tuturor, implorând ajutorul Domnului preste noi toți semnăm cu toată stima.

Giulița 11 Iuliu nouă serbătorea ss. Ap. Petru și Paul 1896.

Antoniu Popp
preot român gr. cat.
în Giulița.

Valeriu Kiss
preot român gr. cat.
în Berzova.

Noutăți.

Din Archidieceză. Onor. Ioan Șancu paroh în Vișag din protopopiatul Morlacei a fost numit paroh în *Poptelec* din protopopiatul Dêrget.

Înscrierile. La gimnasiul din loc înscrierile încep în 1 Septembrie și durează până în 3 Septembrie inclusive. În 4 Sept. dimineața la 7 ore va fi liturgie pentru invocarea Spiritului Sfânt, ăr după aceea cetirea legilor și începerea prelegerilor. Dorim paciență și tărie corpului profesoral întru împlinirea frumosei sale chemări, ăr școlarilor ascultare și alipire față de profesori, și diligență la studiu.

Asociațiunea în Lugos. Se scie, că la adunarea generală din anul trecut ținută în Blaș, statutele asociațiunii s'au schimbat în înțelesul, ca să pôta îmbrățișa și pe Românii din Ungaria proprie. În anul acesta se întâmplă pentru prima dată, că asociațiunea ese din hotarile vechei Transilvanii. Lugosului i-s'a dat, să fie primul oraș, care dintre noii săi fil prima dată l-a deschis brațele. Frații Lugoseni s'au și arătat vrednici de cinstea, ce li-s'a făcut, aranjând serbări, de cari între noi Românii din această țară puține s'au mai vădut. În numărul viitor ne rezervăm a descrie pe larg decursul ședințelor pe cum și frumosele serbări, ce au avut loc în memorabilele zile de 27 și 28 al c. — Din Blaș afară de presidentul Ioan M. Moldovan au mai fost de față Gavrilă Pop, Dr. Augustin Bunea, Dr. Victor Szmigelski, Dr. Vasiliu Hossu, Juniu Br. Hodoș și Aurel C. Domșa.

Distincțiune. Din Viena se depeșeză, că după informațiunile ziarelor italiene, împăratul Francisc Iosif a acordat fratelui fostului nuntiu papal Agliardi titlul de conte austriac.

Concurs între poeții români. În orașul Alais (Franța, Grand) în Octobree viitorii vor fi serbări frumoase cu ocaziunea inaugurării monumentului, ce din inițiativa academiei alaisiane se ridică în acel oraș, în onorea marelui fabulist Florian. Municipalitatea orașului Alais a deschis un concurs între poeții țerilor latine cu mai multe premii. Sînt admiși prin urmare la acest concurs poeții români în următoarele condițiuni: Poemul de ori ce estindere va fi, va avé de obiect lauda lui Florian, dulcele cântăreț al *Estellei* și *Nemorin*. Lucrările se vor trimite până cel mai târziu la 10-22 Septembrie pe adresa subsemnatului V. A. Urechia. Simaia. Lucrările vor fi cercetate și clasate după merit de un juriu instituit în Bucuresci, compus de biroul Ateneului român. Cele 3 lucrări declarate de mai mare valoare vor fi trimise în timp util la Alais, însoțite de traducerea în limba franceză. Lucrările, ce se vor trimite, vor avé un motto, corăspunđor la un plic închis, în care va fi numele autorului. Nu se vor deschide de cât plicurile lucrărilor premiate. Cele nepremiate se vor puté retrage după 15 Octobree viitorii de la cancelaria Ateneului român. Îndemnăm călduros pre toți junii nostri poeți din toate țerile locuite de Români, să nu întârzie de a se pune pe lucru, neîndoiindu-ne de succesul poezilor români, care va fi al doilea în istoria literaturii noastre moderne, după acel al nemuritorului Alexandri. V. A. Urechia.

Ministri maghiari în Viena. Din Viena să depeșeză că ministrul president baronul Bánffy și ministrul de finanțe Ladislau Lukács au conferit timp îndelungat în palatul mi-

nisteriului de esterne cu contele Badeni. Cel doi ministri maghiari în aceeași zi la 1 oră au fost primiți în audiență de Maiestatea sa. Cu această ocaziune ministrul Lukács a raportat Maiestateii sale despre budgetul statului pe 1897.

Nmai trei zeci milioane. Din raportul ministrului de finanțe al Ungariei despre venitele statului în pătrariul al doilea al anului curent rezultă, că deficitul face trei zeci milioane. De și partea cea mai mare a contribuțiilor se încassază de regulă după seceriș, — când au ce esecua esecutorii, — totuși rezultatul de până acum este cât se pôte de nefavorabil. — Erogatele s'au urcat în pătrariul al doilea la suma de 115,755.300 fl. 47 cr., pentru acoperirea căroră au încurs în cassa statului 112,420.693 fl. 80 cr.; rezultă deci un plus de erogate în suma de 3,334.606 fl. 67 cr. La acestea computând deficitul din patrariul prim cu 26,207.873 fl. 04 cr., — rezultă pe prima jumătate a anului curent un deficit de 29,542.479 fl. 71 cr.

De tot bine informați. Nu odată ni-s'a dat ocaziunea de a ceti basaconii prin gazetele magiare, cu deosebire în cetii de ale Românilor. — Spre ilustrare servescă noutatea adnsă de „Magyarország“, în Nrul său din 26 August. În acel ziar sub rubrica: „Adunare de episcopi gr. catolici“ se scie: „Fôea bisericăscă „Unirea“, ce apare în Alba Iulia aduce scirea, că în toamna această episcopatele gr. catolice din Alba Iulia Făgăraș și Blaș țin conferență. Ideea de a concherna conferența este a mitropolitului Mihályi, care va defige mai târziu obiectele sinodului“. De astă dată o lăsăm fără comentari și îi îndrumăm pe frații de la „Magyarország“ să mērgă la Francezi s'au Nemți, pe cari atâta îi defaimă, ca să se informeze, cum merg trebile în țara ungarăscă.

Procese de presă cu ridicata. De astă dată e vorbă nu de ziare române, ci de maghiare, dar de acele, ce de un timp cășunéză neasemēnat mai multă baterie de cap guvernului, de cum ar puté să o facă încă pe atâtea ziare române. E vorba de ziarul partidului poporal: „Alkotmány“, „Magyar Néplap“, „Christliches Volksblatt“ și „Krestanė“. Toțe împreună au nici mai mult nici mai puțin de cât 23 de procese. Libertate nu numai glumă!

Călătorie de plăcere. Guvernul francez de pe acum a luat dispoziți pentru siguranța Țarului mobilisând poliția întregă, nu cumva nihilistii sau anarchiștii să facă o nefăcută. La gările, unde se va opri trenul Țarului nu vor avé intrare de cât auctoritățile militare și civile. Podurile vor fi păzite de soldați și pe linia pe unde trece trenul Țarului circulația va fi oprită cu o jumătate de oră înainte de a trece puternicul împărat. Să trebuēscă să călătorească toți ômenii cu atâtea precauțiune!

Gimnasiu pentru fete în Budapesta. În sfârșit Budapesta s'a emancipat pe deplin. Căci cece ce-i lipsia, ca să pôta fi oraș adevărat apusan era gimnasiul pentru fete. Și acum grație reuniunii regnicolare a femeilor, maghiarii au și gimnasiu pentru fete. — Reuniunea această, care de alt cum sustine mai multe școli, aduce la cunoștința publicului, cum că cu începerea anului școlar 1896/7 va deschide, în legătură cu școlile ce le sustine, prima și a cincia clasă gimnasială. Gimnasiul are destinațiunea de a da fetelor o instrucție mai temănică de cât aceea ce o primise în școlile civile și superiôre de fete. Cele ce trec esamenul de maturitate pot continua și la universitate. Dintre limbile străine sînt obligătore pentru l-a clasă numai limba germană, pentru a V-a germană și latina; limba franceză o pot învăța fără taxă deosebită, ăr cea angleză numai pentru taxa de 20 fl. cu concesiuinea direcțiunii. Prelegerile se țin de la 8—1 a. m. Taxa de înscriere 10 fl.; didactrul în clasa I 70 fl.; apoi taxă de primire 25 fl.; în 1—15 Ianuar 40 fl.; în 1—15 Aprile 20 fl. Înscrierile se fac din 1—5 Septembrie de la 8—12 ore. Țtă o cale deschisă fetelor, căroră nu le place a vedé de ale căsii.

Gimnastic din România. Tocmai acum s'a întors din America un gimnastic român cu numele Petrescu, care dimpreună cu fice sa a reportat cele mai mari succese în lumea nouă. P. trescu va da câte va reprezentațiunii în Bucuresci, apoi va pleca din nou în America unde este angajat pentru un an de zile.

Antisemiții câștigă teron. Din Viena se scie, că în Floridsdorf la alegerile comunale antisemiții au învins pe întregă linia. Atât de primar cât și de viceprimar au fost aleși antisemiții. Când vom începe să ne emancipăm și noi de sub tutela semitismului?

Femei-farmaciste. Ministrul de culte ung., în înțelegere cu ministrul de interne a adresat o ordinațiune către toate municipiile, în care se spune, că pe basa hotărîrii preaînalte de la 18 Novembre 1895 pot fi primite femeii ca practicante de farmacie. Primirea se pôte face înse numai din timp în timp, arătându-se ministrului studiile pregătitoare ale candidatei pe cum și părerea fisicului municipal.

Serum în contra cholerei. Medicina a reportat o invingere nouă, căci s'a aflat medicină în contra înfricoșatei cholere. Persin ce de present petrece în China, a notificat academiei franceze, că i-a succes să vindece cu serum pe un pacient atacat de cholera. De la notificarea trimisă academiei franceze Persin din 27 pacienți luați sub cură a mai vindecat încă 25 de inși, ceea ce e un rezultat uimitor, dacă luăm în considerare că până acum din cei atacați 95 de procente muriau fără scăpare.

Flôrea sôrelui ca leac. Un medic rus cu numele Manisnov a aflat, că flôrea sôrelui are același efect ca și chinina, ha în multe casuri flôrea sôrelui s'a dovedit vindecătore și acolo unde chinina nu a avut nici efect. De alt fel țeranii ruși din vremurile străvechi folosiau flôrea sôrelui ca medicină de casă, coperind pe bolnav cu frunză de flôrea sôrelui.

Cretenii și Bismark. Bismark și-a permis vorba, că bruii din grădina lui îl interesază neasemēnat mai mult de cât întregă cestiunea Cretei. Dar pôte nu și-a adus aminte, că vorbele lui, între împrejurările de astăzi destul de nevinovate, vor produce supărare atât de mare între Grecii din Creta. Supărarea a talmăcit-o Hierotheos, mitropolitul din Patras și Elis, într'o adresă trimisă lui Bismark. Hierotheos îl conjură, să își schimbe părerea, și să declare pe calea publicității, că da, înainte cu câte va zile nu îl interesa, acum înse nu mai pôte de dragostea Grecilor din Creta. Nu scim face-va Bismark ce îi cere Hierotheos, atâtea înse scim, că soluțiunea cea mai potrivită ar fi să declare și Cretenii, că a trecut vremea, când lumea își făcea temeri din o vorbă caprițioasă a lui Bismark, și să-și vadă de necasuri. La ômenii bătrâni le place să vorbească multe, ăr Bismark e bătrân și el.

Teatru în Montenegro. Principele Nichită în ôrele sale libere, și va fi avēnd destule și de aceste, se îndelecticesce și cu literatura. A scris și scie poesii, mai ales eroice, apoi drame șel. Între dramele sale mai însēmnată e „Țarina Balcanilor“, ce se jôcă în toate teatrele sêrbesci, și de aci încolo se va juca și în Cetinje, unde principele a edificat pe spesele sale un teatru. Actorii de o cam dată is Ruși, dar cu timpul va prinde arta rădăcini și între Montenegrenii și atunci principele nu va mai avé lipsă, dacă preste tot va avé, să recurgă la teatraliști străini.

Jidanul tot jidan. În România s'a dat de urma unei companii de cămătarii de prima calitate. S'ar puté să nu fie din neamul lui Israil? Pe cum scriu foile din România procurorul a început acțiune atât în contra lor cât și în contra samsarilor mestecați în această afacere scărbôsă.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.

(Continuare.)

Fiind că jertfa are însemnare simbolică și e o parte a cultului dumnezeesc celui public, de aceea ea are să fie instituită pe cale pozitivă prin o auctoritate competentă omenescă ori dumnezească. Cultul jertfei din L. V. l-a rânduit și prescriș Dumnezeu însuși până în amănuntele lui cele mai mici; era în L. N. cel puțin elementele și temeiurile esențiale ale cultului le-a instituit nemijlocit Isus Christos, și de elementele și temeiurile acestea se ține în rîndul cel dintâiu jertfa, fiind că ea e actul fundamental și principal al cultului dumnezeesc celui public. Nici sinagoga și nici bisericii nu l-a conces Dumnezeu dreptul și puterea de a institui jertfe, ci în mila sa cea nemărginită s'a îndurat a institui însuși jertfele acelea, prin cari a voit, ca omenii să-l onoreze și să-l împace.

Jertfa e un act al cultului dumnezeesc, pe care nu-l sevârșește ori cine, ci numai un preot. Numai cel ce e anume ales, chemat și împuternicit, adică numai preotul poate și are să împlinescă serviciul jertfei. Jertfa și preoția sînt legate de olaltă în chip nedespărțit; nu există jertfă fără de preoție, și nici preoție fără de jertfă. O preoție anumită pretinde deja natura jertfei, căci acesta fiind un act solemn al cultului celui public are să se sevârșească de ore cine, care are putere și împuternicire spre acesta. Apoi e și foarte cuviincios, ca un om, pe care cel puțin oficiul și dignitatea îl osebesce de cel păcătos și-l sfințește, jertfa să împlinescă oficiul de mijlocitoriu între Dumnezeu cel mîniat și între omenii cei păcătoși. „Tot arhierul,“ zice Apostolul „carele se lea din omeni pentru omeni, se pune spre cele ce sînt către Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate“ (Evr. 5, 1). E înțeles de la sine, că singur Dumnezeu are dreptul de a împărtăși dignitatea chemării și oficiului de preot și de a hotărî „pe cei ce sînt ai lui și pe cei sfînt, pe cari îi apropie de sine“ (Num. 16, 5).

Tot așa de limpede e și aceea, că e foarte cuviincios, ca spre sevârșirea unui act așa de sfînt și de solemn al cultului dumnezeesc să se alégă un loc sfințit. Un atare loc, adică locul, în care are să se aducă jertfa, se chîmă altariu. Unde se găsește jertfă și preoție, acolo tot de una și pretutindenea se găsește și altariul.

Din cele ce am spus până acuma, rezultă, că jertfa e actul cel mai mare și mai deplin al religiei și de aceea întrece toate cele alalte acte ale cultului dumnezeesc. Ea e deci acțiunea cea mai de frunte și centrul cultului dumnezeesc întreg. Toți se unesc în aceea, că omul aducînd jertfă prestă lui Dumnezeu onorul și omagiul cel mai înalt, ce i-l poate presta. Dîr în jertfă adorarea internă a maiestății dumnezeesci își dobîndesce expresia cea mai deplină. Jertfa în esența sa e un act al adorării și de aceea cuprinde tot de una mărturisirea dumnezeirii aceluia, căruia i-se aduce. Dintre toate acțiunile cultului religios ea e prerogativa lui Dumnezeu: ea are să se aducă numai singurului Dumnezeu adevărat. A aduce jertfă unei zidiri, fie ea chiar și cel mai mare dintre sfinți ori cel mai înalt dintre îngeri, ar fi idololatrie, fără-delege.

Jertfa în sens impropriu.

Numai acțiunile de acelea de ale cultului dumnezeesc, cari cuprind toate momentele și notele conceptului jertfei explicat mai la deal, sînt și se chîmă jertfe în sens propriu. Dar în viața religioasă cea ascetică de multe ori se numesc jertfe și acțiunile de acelea de ale virtuților, cari în esența lor se deosebesc de jertfă. Folosindu-se ast fel cuvîntul jertfă, el nu are mai mult semnificația sa originală și proprie, ci are să se înțelégă în semnificație derivată și improprie: lucrările virtuților sînt și se chîmă jertfe în sens mai larg. Numele jertfă se transpune adică de multe ori spre semnificarea lucrărilor bune și meritore, întru cât ele au o anumită asemănare și înrudire cu adevăratele jertfe. Asemănarea și înrudirea aceasta se cuprinde mai ales în două puncte: jertfa servește spre glorificarea lui Dumnezeu și se sevârșește prin nimicirea unui obiect sensibil. Diferitele deprinderi ale virtuților sîmînă înse cu jertfa, întru cât cu intenția se referesc la onóra lui Dumnezeu și întru cât pretind o anumită nimicire, adică mortificarea firii stricate și pofșitoare de rele a omului. Viața naturală cea de jos, sensuală, pămîntescă are adică să se înfrîne și să se învingă, ea are să se

omóre, pentru ca viața mai înaltă, spirituală, cerescă a grației să se pótă desvolta cu vigóre și pe deplin în om. Dar mortificarea îl cade naturii cu greú și pretinde obosélă și silință. La renunțarea, la lăpédarea de sine, cea atât de necesară s'au obicinuit mai ales omenii să gîndescă atuncia, când ei numesc jertfă singuratică acțiunile virtuose, pe cum și întrégă viața creștinescă și deplină. Câte va exemple vor ilustra și dovedi lucrul acesta.

Darurile iubirii, slujbele milosteniei, prin cari se ajutoră și se mîngăie sêracii și lipsiții, Apostolul le numește jertfe și anume întru atâta, întru cât creștinul în persóna celui ce are lipsă de ajutor, va să dăruescă lui Dumnezeu însuși ore ce dând lipsitului elemosină: „Facerea de bine și împărtășirea să nu o uitați, că cu jertfe ca acestea se îmblîndesce Dumnezeu“ (Evr. 13, 16). Tot același Apostol numește elemosina, ce l-a trimis-o Filipeni, „miros cu bună mirésimă, jertfă primită, bineplăcută lui Dumnezeu“ (Filip 4, 18).

A renunța la plăcerile sensuali, a ține trupul cu asprime în frîu îl cade omului mai cu greú de cât a renunța la averile pămîntesci, de aceea rógă Apostolul pe creștinii „pentru milele lui Dumnezeu, să-și pună înainte trupurile sale jertfă vie, sfîntă, plăcută lui Dumnezeu“ (Rom. 12, 1).

O „jertfă“, pe care „Dumnezeu nu o va urgisi“, ci o va primi bine, e un „spirit înfrînt“, o „inimă înfrîntă și umilită“ (ps. 50, 19), adică un spirit și o inimă, cari rănite fiind de durerea iubirii și a părerii de rău, deplîng și desprețuesc păcatele și rătăcirile vieții de mai înainte.

Rugăciunea și intenția inimii formeză dóră și esența cea mai intimă a jertfei, principiul de viață a ritului estern sacrificial. Pe cum jertfa se numește deci rugăciune reală, în tocmai așa și rugăciunea se zice și jertfă. Așa zice Apostolul: „Să aducem jertfă de laudă pururea lui Dumnezeu, adică ródă buzelor, ce se mărturisescă numelui lui“ (Evr. 13, 15). Așa ne provócă și Psalmistul la rugăciune zicînd: „Jertfesce lui Dumnezeu jertfă de laudă și dá celui Preainalt rugile tale“ (ps. 49, 15).

O viață, care se petrece în suferință și luptă pentru Dumnezeu și pentru gloria lui, e asemenea arderii de tot: „Ca aurul în topitóre l-a lámurit pe ei (pe drepti), și ca o jertfă de ardere întrégă l-a primit“ (Întel. 3, 6).

O jertfă foarte deplină și bine plăcută maiestății dumnezeesci e mai ales lăpédarea de sine mai ales a călugărilor, cari prin juruința întreită a sêraciei, castității și ascultării renunță liber și de bună voe la averile pămîntesci, la lume și la desfătările ei, pentru tot de una cu trup cu suflet serviciului lui Dumnezeu.

O jertfă în sens mai larg a fost și nespus de umilită și durerosă viață a sêracului, virginului și ascultătorului Isus, pe când rēscumpărátorea lui mórte, a fost jertfă în sens propriu. Altmintea stă lucrul cu mórtea martirilor: ori cât de prețiosă ar fi acesta în ochii lui Dumnezeu, caracterul jertfei în sens propriu ea totuși nu o are. Adevărat că martirii au iubit pe Christos în viața lor și l-au imitat cu mórtea lor, adevărat că ei pentru Dumnezeu și-au dat trupurile sale spre chinuri de mórte și și-au versat pentru Christos gloriosul său sânge și prin acestea și-au dobîndit cununii neperitóre: dar ei n'au fost meniți, să fie nici preoți jertfitori nici daruri de jertfă, pentru ca să-și dea viața spre adorarea și împăcarea maiestății dumnezeesci, ci au suferit mórtea silnică, numai pentru ca să mărturisescă și să apere adevărátatea, sfințenia și originea dumnezeescă a credinței creștine. De și „e scumpă înaintea Domnului mórtea cuvioșilor lui“ (ps. 115, 5), totuși nici unul dintre acești nevinovați uciși nu a efepuit împécarea lumii. Dreptii au primit cununii de învingere, dar nu le-au împărtășit; din tária credincioșilor au rezultat idealuri de răbdare, dar nu daruri de dreptate. Dreptii singuraticii au găsit fie care numai mórtea sa proprie, și nici unul nu a solvit cu mórtea sa datoriu altuia. Dintre fii omenilor singur numai Domnul nostru Isus Christos e acela, întru carele toți s'au restignit, toți au murit, toți s'au îngropat, toți au înviat.¹⁾

Jertfei în sens impropriu îi corēspunde preoția improprie sau universală a credincioșilor. De aceea s. Petru numește pe toți creștinii „preoție sfîntă“, carea e chemată și facultată, „ca să aducă jertfe spirituale plăcute lui Dumnezeu prin Isus Christos“ (I Petr. 2, 5). Credincioșii formeză o „preoție sfîntă“, întru cât ei prin caracterul sacramental și prin grația sacramentală a botezului sînt osebiți din omenimea păcătósă, consacrați și sfințificați, pentru ca

1) S. Leo M., cuv. 13. despre patima Domnului.

prin „jertfele spirituale“ ale unei vieți nouă și virtuose, adevărat prin rugăciune, evlavie, frica lui Dumnezeu, lăpădare de sine, răbdare, pocăință, milostenie și iubirea deapropelui să onoreze și glorifice pe Dumnezeu. De câte ori sevărșim un lucru bun cu intenția cuvenită îndreptată spre Dumnezeu, mai ales dacă-l sevărșim între lupte și oboseală, de atâtea ori aducem jertfă lui Dumnezeu.

De jertfă și de preoție e legat strâns altariul. Acest cuvânt încă se folosește de multe ori în sens mai larg, impropriu. Așa scrie s. Augustin: „Noi sîntem biserica lui Dumnezeu, pentru că

el binevoește a locui în noi. Când inima noastră se înalță la el, ea e altariul lui: lui îi junghiam jertfe sângeroase, când ne luptăm până la sânge pentru adevărul lui; lui îi ardem tîmnea cea mai dulce, când ne învăpăiam în fața lui de iubire evlavioasă și sfîntă; lui îi aducem jertfa umilinței și laudei pe altariul inimii în focul iubirii ferbinți.“¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ 8. Aug., De civ. Dei L. X. c. 3. al. 4.

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

În dată intră călăuzul și-l conduse înderept la stradă și de acolo la chan. Acolo la porța chanului esclamă Greul cu însuflețire:

„Să mergem, fraților, în Vetleem, pe eum ne-a sfătuit împăratul.“

„Da,“ adause Hindul, „spiritul mă îndemnă.“

„Să mergem dar,“ zise Valtasar. „Cămilele stau gata.“

Făcură daruri paznicului, se suiră pe șele, rugară pe paznic, să le arete drumul, și se depărtară. Când se apropiară de porța cetății, zăvôrlele aripilor celor mari ale porții se împinseră înapoi, și ei ieșiră a fară și porniră pe drumul, pe care cu puțin mai înainte călătoriseră Iosif și Maria. Când din Hinnon se suiră pe șesul de la Refaim, le apără o lumină. Întru început era nehotărîtă și slabă. Inimile lor băteau mai tare. Lumina se făcu tot mai tare, și ei își închiseră ochii dinaintea strălucirii ei. Când îi deschiseră din nou, étă! de-asupra lor sta steaua curată și strălucitoare ca ori care altă stea de pe bolta cerului, dar de tot jos și mișcându-se în ainta lor. Ei își încrucișară mâinile și iubilaș, și bucurie neapșus de mare umplu inimile lor.

„Dumnezeu e cu noi! Dumnezeu e cu noi!“ esclamară ei de-a lungul drumului, până ce steaua se înălță de-asupra lui Mar Elias ea apoi se opri de-asupra unei case, ce se afla lângă colina din apropierea Vetleemului.

XIV.

Pruncul Christos.

Era pe la a treia strajă de noapte. În Vetleem se revêrsa de ziuă de-asupra munților de cătră răsărit, și diminéta lumina culmile lor cu cea dintâiu zare spălăcită; în vale era încă noapte. Paznicul de pe coperișul vechiului chan asculta pătruns de fiorii frigului la sunetele cele dintâiu, cu cari viața trezită da binețe zilei, când fără de veste vedu, cum o lumină se mișca pe colină la deal cătră casă. Mai întâiu o privi de o tortă în mâna ore cui; mai apoi credu, că e un meteor; dar lucirea ei crescu, până omul băgă mai pe urmă de samă, că ea e o stea, care călătorește. Cuprins de spaimă strigă paznicul, și toți cei dintre ziduri alergară pe coperiș. Fenomenul se apropia întruna; stîncile, arborii și drumul erau luminate de razele lui; și dacă ore cine privia în lumina lui, ea orbia așa de tare, cât omul trebuia să-și întoacă ochii într'altă parte. Cei mai fricoși din privitori cădură în genunchi, își acoperiră fețele și se rugau. Cei mai inimoși se pleacă înainte, își țineau

mâinile înaintea ochilor și cercau din când în când a arunca câte o privire fricosă spre lumină. De altmintea razele orbitore nu loviau de-a dreptul în chan și în prejurul lui; căci stéua sta acum de-asupra casei în fața peșterii, în care se născuse Mântuitorul.

Chiar pe când culmina fenomenul acesta minunat, chiar pe atuncia sosiră cei trei filosofi pe colină. La porță se pogorîră de de pe cămilele sale și cerură intrare. După ce paznicul s'a recules întru atâta de spaimă sa, cât le putu face pe voe, împinse înderept zăvôrlele și deschise porța. În lumina cea preste fire cămilele se înfățișau ca nisce năluce; și pe fețele și în firea celor străini, — abstracție făcend de la impresia, ce o făcea înfățișarea lor străină, — se esprima o rivnă așa de mare și o însuflețire așa de înaltă, cât frica și fantasia paznicului se escită încă și mai tare; el păși înapoi și câtă va vreme nu putu răspunde, când îl întrebară:

„Nu e acesta Vetleemul Iudeei?“

Dar mai veniră și alții acolo, și ființa lor îi însuffă bărbăție.

„Nu! Acesta e numai chanul. Cetatea e mai încolo.“

„Nu s'a născut aci un prunc?“

Cei din apropiere priviră mirați unul la altul. Eer unii dintr'înșii le răspuseră:

„Da! Da!“

„Du-ne la dînsul!“ zise Greul cu nerăbdare.

„Du-ne la dînsul!“ zise și Valtasar, părăsindu-și tactul cel plin de dignitate, „că am vedut steaua lui, aceea-și stea, pe care o vedeți de-asupra casei, și am venit, să ne închinăm lui.“

Hindul își lovi pîlmile într'olaltă și esclamă:

„Cu adevărat viu e Domnul! Grăbiți grăbiți! Am aflat pe Mântuitorul! Bine sîntem cuvîntați mai pe sus de cât toți fiii ômenilor!“

Ômenii se pogorîră de pe coperiș și alergară în urma străinilor, cari acum fură conduși prin curte și în îngrăditură. Dar privind la steaua, care încă și acum sta de-asupra peșterii, de și lumina ei nu mai era așa de orbitore ca mai înainte, mulți cuprinși fiind de frică se întorseră înapoi; cei mai mulți înse se îmbărbătară și merseră în urma străinilor. Înse după ce vedură că aceștia merg drept spre stea, carea stetea nemîșcată de-asupra pescerii, mulți fricoși rêmaseră înderept. Înse cea mai mare parte a mers cu ei. Când aceștia se apropiară de vestibulul peșterii, steaua se ridică, éer când ajunseră la ușe, ea plutia pîlind de-asupra capetelor lor, când intrară, ea dispăru. Cei ce erau de față, nu se îndoiră mai mult, că între străinii aceștia și între stea este o legătură, care se estinde și la unii locuitori ai peșterii.

Spașul îl lumina un lămpaș, care rē-

spîndea destulă lumină, ca străinii să potă vedé pe mama și pe pruncul, cel ce odihnia trezit în brațele ei.

„Acesta e pruncul tēu?“ întrebă Valtasar pe Maria.

Și ea, carea tôte cele ce priviau pe mititelul prunc, le păzia întru inima sa, îl ridică așa, cât îl lovi lumină, și zise:

„Acesta e fiul meu!“

Și ei cădură în genunchi și i-se închinară.

Ei vedură pe acest prunc, care era întocmai ca și alți prunci: în jurul capului lui nu strălucia nici o aureolă, nici era înfășurată în jurul lui corona lumescă de aur. Buzele lui nu se deschiseră spre a grăi; și de și audia esclamarile de bucurie, laudele și rugăciunile, totuși nu vedea nici cu un semn, că le audia, ci privia ca ori care prunc în lumina lămpașului.

După câtă va vreme se sculară hărții, merseră la cămilele sale, aduseră darurile, aur, tēmae și smirnă și le aședară înaintea pruncului Christos repețind cuvinte pline de reverință. Dar din ele nu amintim nici unul, căci omul cugetătorii scie, că adorarea curată a inimii curate a fost pe atuncia ce este ea și acum și a fost tot de una: deliciul unei inimii însuflețite de Dumnezeu.

Acesta a fost așa dară Mântuitorul! Și pentru a-l găsi veniseră ei aci din depărtare așa de mare!

Și ei totuși i-se închinară fără de a se îndoi!

De ce? Credința lor se întemeia pe acele semne, pe cari li-le trimisese lor Acela, care și nouă ni-s'a descoperit de atuncia ca părinte al nostru; și ei se numérau între acei credincioși, cărora promisiunile lui le sînt așa de îndestulitoare, cât ei nu mai întreba nimica despre căile, pe cari li-le arată. Numai puținii au fost accia, cari au vedut semnele acelea și au audit promisiunile acelea, — mama și Iosif, păstorii și cei trei filosofi, — dar ei credeau toți, credeau într'o formă de tare, va să zică: în perioada acesta din planul dumnezeesc al mântuirii Dumnezeu era încă tot, și pruncul era numai prunc. Privesce înse în viitorii, cetitoriule! Va sosi un timp, în care tótă descoperirea va purcede de la Fiul, și fericiti accia, cari vor crede atunci întru el!

Să așteptăm acest timp.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut și se află de vindare în
Tipografia seminarială din Blăș:
Legile politico-bisericesci
din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenentului Consistor mitropolitan de Alba

Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acésta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesei s'au schimbat tôte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesc, din care să lipsească acésta carte, în care se află tôte cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii noué create prin legile aceste.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după carne, 4. a dării supletóre generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedată franco sub fașe 11 cr.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Editor și redactor răspundător
Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 3488 - 1896.

(31) 3 3

I. Escriere de Concurs.

Până în 10 Septembrie st. n. esclusive 1896 se escrie concurs la 11 stipendii din *fundatiunea fericitului Archiepiscop și Mitropolit Alesandru Șterca Șuluț*, și anume: trei stipendii de câte 400 fl. destinate pentru iuriști și mediciști la vre o universitate a fară din Transilvania, dintre cari unul a fost folosit de profesorul Valeriu Suciū, altul de candidatul de advocat Dr. Iuliu Maniū, și al treilea de iuristul absolut Laurentiū Nestor; — un stipendiu de 300 fl. pentru studentii, cari frecuentăză metalurgia, tehnica, pedagogia, sau ori ce sciințe reale, folosit de Octavian Tobias absolut de academia comercială; — un stipendiu de 200 fl. destinat pentru iuriști în Cluș, folosit de Victor Pop absolut de anul II de drepturi; — patru stipendii de câte 100 fl. pentru gimnasiști, folosite de studentii Gerasim Vana, Iuliu Moldovan, Virgiliū Bian, și Pompeiū Dragoș; — două stipendii de câte 60 fl. folosite de gimnasiștii absoluți Victor Negrea și George Boeriū.

Cei ce doresc a obține vre unul din stipendiile de mai sus, au să întrunescă următoarele condițiuni:

- Că sînt români gr. cat. miseri, născuți în Transilvania;
- că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul de eminenție;
- dintre concurenții vor avé preferință, cari vor puté dovedi, că sînt consăngenii cu piul fundator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică esact dedusă;
- concurenții să alătore la cereri testimoniū scolastic, carte de botez, atestat de paupertate, testimoniū medical și să numescă expres institutul, la care și unde vor să continue studiile academice ori gimnasiale pe an. scol. 1896/7.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

II. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la două stipendii de câte 300 fl. v. a. din *fundatiunea lui Ioan Daniel (Dănușii) de Fersig*, folosite unul de George Micu tehnic absolut, și altul de rigorosantele în drepturi Ioan Ghețe. Se observă, că numai în cazul acela pot căpéta și alții aceste stipendii, dacă între concurenții nu s'ar afla consăngenii cu fundatorul.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

III. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 80 fl. v. a. din *fundatiunea Lazar Băldi*, folosit de gimnasiștii absolut Ioan Giurgiū. Consăngenii au preferință. Pot concurge numai studentii gimnasiști, născuți în comitatul Clușului. Cererile să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

IV. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la două stipendii de câte 60 fl. v. a. din *fundatiunea fericitului canonic Ioan Fekete Negruții*, folosite unul de Valeriu Filipan, și altul de Emanoil Petean, ambii gimnasiști absoluți. Preferință au consăngenii. Pot concurge și fetițe române gr. cat., cari se pregătesc de învățătore, sau pentru altă carieră. Cererile să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

V. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la două stipendii din *fundatiunea fericitului canonic Constantin Alutan*, și anume: unul de 60 fl. v. a. folosit de Ioan Anca elev al școlii comerciale, și altul de 40 fl. folosit de Teofil Dosa gimnasiștii, care nu și-a legitimat progresul. Preferință au consăngenii. Cererile să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

VI. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 40 fl. din *fundatiunea fericitului profesor Parteniū Moldovan*, folosit de gimnasiștii Ioan Banciū, care nu și-a legitimat progresul. Preferință au consăngenii fundatorului. Cererile sa fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

VII. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la următoarele stipendii din *fundatiunea fericitului Archiepiscop și Mitropolit Dr. Ioan Vancea*, numită „Cassa archidieceșană“:

- La un stipendiu de 300 fl. folosit de iuristul Corneliū Bardosi, și destinat pentru studentii de la universitate ori institut poli-tehnic.

2) La trei stipendii de câte 60 fl. v. a. pentru elevi preparandiali ori la altă preparandie română greco-catolică, devenite vacante prin absolvarea elevilor preparandiali Ioan Pampu, Teodor Stoia și Vasiliū Orosan.

La aceste stipendii pot concurge numai români gr. cat. din Archidieceșă. Preferință au consăngenii și afinii fundatorului, chiar și când nu ar fi din Archidieceșă.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

VIII. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la 10 stipendii din *fundatiunea fericitului Dr. Simeon Romontian*, și anume 4 de câte 315 fl. folosite de Alesandru Fodor dr în medicină, Alesandru Bordia dr în medicină, Andreiū Pop dr în drepturi, Paul Percea elev al academiei de desemn, cari tôte sînt destinate pentru studentii de la școlile superiøre din Viena și Budapesta, ori ce sciuită ori artă a voi să învețe; — la 3 stipendii de câte 84 fl. v. a. folosite de Romul Crăciun dr în medicină, George Voda student la politehnică, și George Simon rigorosant în drepturi, tôte trei destinate pentru iuriști la universitatea din Cluș; — la 3 stipendii de câte 63 fl. v. a. folosite de Ioan Viciū, gimnasiștii absolut, Ioan Mora gimnasiștii absolut și Iuliu Aranyoși iurist.

La aceste stipendii pot concurge:

- numai tinerii studentii miseri, născuți în Transilvania, români de naționalitate;
- cari pe lângă purtare bună au din studii calcul de eminenție;
- dintre concurenții vor avé preferință cei de origine nobili și consăngenii cu fundatorul;
- la cereri să se alătore: testimoniū scolastic în copie autentică, carte de botez, testimoniū medical, atestat de paupertate;
- concurenții să numescă expres institutul, la care și unde vor să continue studiile

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

IX. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. esclusive 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 60 fl. din *fundatiunea fericitului Ioan Bob*, folosit de cadetul absolut Alesandru Nemeș. Cererile să se provađă cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Romontiane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

X. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 60 fl. v. a. din *fundatiunea fericitului Petru Maior*, folosit de gimnasiștii Victor Maior, care nu și-a legitimat progresul în studii. Cererile să se provađă cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Romantiane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.

XI. Escriere de concurs.

Până în 10 Septembrie n. 1896 se escrie concurs la un stipendiu de 120 fl. v. din *fundatiunea Kleiniană*, folosit de gimnasiștii Corneliū Măcelariū. Cererile să se provađă cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Romantiane.

Blaș în 11 August 1896.

Consistoriul archid. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș.